

WOJNY ZACHODU

WOJNY ZACHODU

Interwencje zbrojne
państw zachodnich
po zimnej wojnie

redakcja naukowa
Marek Madej



Recenzja:
prof. dr hab. *Michał Chorośnicki*

Redaktor prowadząca:
Anna Raciborska

Redakcja i korekta:
Magdalena Pluta

Projekt okładki:
Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano zdjęcie © pixelleo/125691361/Fotolia

Copyright © 2017 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Publikacja została sfinansowana przez Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych UW ze środków Narodowego Centrum Nauki
przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2012/07/B/HS5/03783

ISBN 978–83-7383-861-1

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./faks 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)
Druk i oprawa: SIGNUM POLIGRAFIA, Łódź

SPIS TREŚCI

MAREK MADEJ

Wprowadzenie	9
Idea i główne cele opracowania	9
Struktura opracowania	12

CZĘŚĆ I. INTERWENCJE – ANALIZY PRZYPADKÓW

KAMILA PRONIŃSKA

Interwencja w Zatoce Perskiej – pierwsza wojna Zachodu po zimnej wojnie	21
1. Kontekst strategiczny	21
2. Motywy, uzasadnienie i cele zaangażowania Zachodu	30
3. Przebieg interwencji	38
4. Aspekty prawne interwencji	41
5. Stosunek opinii publicznej do interwencji	44
6. Rezultaty	47

MAREK MADEJ

Interwencja w Bośni i Hercegowinie – Zachód w służbie ONZ	51
Uwagi wstępne	51
1. Kontekst strategiczny	53
2. Motywy, uzasadnienie i cele zaangażowania Zachodu	60
3. Przebieg interwencji	67
4. Aspekty prawne interwencji	71
5. Stosunek opinii publicznej do interwencji	74
6. Rezultaty	75

AGNIESZKA BIEŃCZYK-MISSALA

Interwencja w Kosowie – pierwsza wojna o prawa człowieka	80
1. Kontekst strategiczny	80
2. Motywy, uzasadnienie i cele zaangażowania Zachodu	87
3. Przebieg interwencji	93
4. Aspekty prawne interwencji	96
5. Stosunek opinii publicznej do interwencji	100
6. Rezultaty	102

MAREK MADEJ

Interwencja w Afganistanie –

najdłuższa wojna, największe fiasko?	106
1. Kontekst strategiczny	107
2. Motywy, uzasadnienie i cele zaangażowania Zachodu	114
3. Przebieg interwencji	123
4. Aspekty prawne interwencji	130
5. Stosunek opinii publicznej do interwencji	138
6. Rezultaty	141

BOLESŁAW BALCEROWICZ

Interwencja w Iraku 2003–2010 – katastrofa w wojnie z wyboru

1. Kontekst strategiczny	147
2. Motywy, uzasadnienie i cele zaangażowania Zachodu	152
3. Przebieg interwencji (od wojny z Irakiem do wojny w Iraku)	164
4. Aspekty prawne interwencji	171
5. Stosunek opinii publicznej do interwencji	174
6. Rezultaty	175

ANNA WOJCIUK

Interwencja w Libii – pozorny sukces militarny

drogą do państwa upadłego	178
1. Kontekst strategiczny	178
2. Motywy, uzasadnienie i cele zaangażowania Zachodu	182
3. Przebieg interwencji	192
4. Aspekty prawne interwencji	196
5. Stosunek opinii publicznej do interwencji	200
6. Rezultaty	202

CZĘŚĆ II. WNIOSKI I REFLEKSJE

MAREK MADEJ

**Efektywność i skuteczność zachodnich interwencji w okresie
pozimnowojennym – dlaczego tak często nie wychodzi?**

207	207
1. Tytułem wstępu – sukces czy zwycięstwo, efektywność czy skuteczność i jak je mierzyć?	207
2. Efektywność interwencji Zachodu – przegląd przypadków	210
3. Niepokojąca trajektoria – malejąca skuteczność i efektywność zachodnich interwencji	221
4. Następstwa i perspektywy	229

ROMAN KUŹNIAR

Liberalny interwencjonizm Zachodu po zimnej wojnie – przesłanki i konsekwencje	232
1. Kontekst ideowy	232
2. Kilka wybranych interwencji	236
3. Lekcje płynące z liberalnego interwencjonizmu ostatnich lat	243

PATRYCJA GRZEBYK

Wpływ zachodnich interwencji zbrojnych na ewolucję prawa do użycia siły	249
1. Marginalizacja Rady Bezpieczeństwa	251
2. Agresywna samoobrona	260
3. Interwencja humanitarna (czytaj prodemokratyczna)	265
4. Konkluzje – nieznośna łatwość zmiany niezmiennego	272

AGNIESZKA BIEŃCZYK-MISSAŁA

Międzynarodowe prawo humanitarne w świetle interwencji zbrojnych Zachodu	274
1. Straty ludności cywilnej w wojnach Zachodu	275
2. Stosowana broń	276
3. Kwalifikacja celów wojskowych	279
4. Status zatrzymanych i ich traktowanie	284
5. Prywatne firmy wojskowe	290

BOLESŁAW BALCEROWICZ

Interwencje/wojny Zachodu. Wymiar militarny – strategie, doktryny, lekcje	294
1. Wojna w Zatoce 1990/1991	295
2. Konflikt w Bośni	299
3. Interwencja zbrojna NATO w Jugosławii	302
4. Interwencja w Afganistanie	304
5. Inwazja na Irak	309
6. Konflikt zbrojny w Libii	312
7. Lekcje	314

KAMILA PRONIŃSKA

Znaczenie czynnika surowcowo-energetycznego w interwencjach zbrojnych Zachodu po zimnej wojnie	320
1. Percepcja bezpieczeństwa energetycznego Zachodu po zimnej wojnie – interesy, wyzwania, zagrożenia	320
2. Czynniki surowcowe w interwencjach Zachodu w Zatoce Perskiej	330
3. <i>Force for good?</i> Surowcowy wymiar interwencji w Libii	339
4. Znaczenie afgańskich zasobów mineralnych z perspektywy zachodniej interwencji	343
5. Wnioski	347

ROBERT KUPIECKI

Wojny Zachodu – konflikty bez zwycięstwa	350
1. Zwycięstwo wojenne jako obszar analizy	350
2. <i>Mgła zwycięstwa</i> . Clausewitz czy Liddell Hart?	355
3. Poszukiwanie postheroicznej teorii zwycięstwa	362
4. Teoria zwycięstwa – ujęcie podręcznikowe	368
Literatura	372
Indeks nazwisk	402
Indeks rzeczowy	413
Noty o Autorach	420